

СЕРІЯ БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

Г.Й. Бойко

РОЗВИВАЄМО ЗВ'ЯЗНЕ МОВЛЕННЯ

Конспекти уроків

3 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

Богдан

УДК 371.32:821.161.2
ББК 74.268.3Укр
Б72

Серію «Бібліотека вчителя» засновано 2007 року

Рецензенти:

методист Бучацького РМК
Кісілюк Людмила Михайлівна

методист Тернопільського обласного комунального інституту
післядипломної педагогічної освіти

Морська Ярослава Федорівна

вчитель вищої категорії, вчитель-методист

Будна Наталя Олександрівна

Бойко Г.Й.

Б72 Розвиваємо зв'язне мовлення : конспекти уроків. 3 клас / Г.Й. Бойко. —
Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2013. — 56 с. — (Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-3771-6

У посібнику подано 17 конспектів уроків розвитку зв'язного мовлення, зміст яких відповідає новій навчальній програмі.

Запропоновано диференційовані самостійні завдання, ігри, тести, кросворди, ілюстраційний матеріал тощо.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів та батьків.

УДК 371.32:821.161.2
ББК 74.268.3Укр

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3771-6

© Навчальна книга — Богдан, 2013

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
1.	Ведемо діалог «Як ми провели літо».	5	
2.	Про одне і те ж по-різному. Спостереження за ознаками художніх, науково-популярних та ділових текстів.	7	
3.	Вчимося розповідати. Зв'язна розповідь за малюнком і опорними словами «Осінь у лісі».	11	
4.	Текст-інструкція. Складання текстів-інструкцій щодо виготовлення окремих предметів (закладки, аплікації, іграшки тощо).	15	
5.	Про одне і те ж по-різному. Складання (усно і письмово) художніх та науково-популярних описів за поданими зразками з урахуванням ситуації мовлення.	17	
6.	«Пограємо в слова». Синоніми, антоніми, багатозначні слова. Складання загадок.	21	
7.	Складаємо казку. Інтонування речень за метою висловлювання.	25	
8.	Усний переказ тексту-розповіді за колективно складеним планом.	27	
9.	Виправляємо текст. Редагування тексту під керівництвом вчителя «Зимовий ліс».	29	
10.	Письмовий переказ тексту-розповіді за колективно складеним планом.	31	
11.	Урок-телепередача «У світі птахів». (Усний переказ тексту-опису за поданим планом.)	33	
12.	Малюємо словами. Письмовий твір-опис з елементами характеристики на тему «Моя мама» («Моя сестра», «Моя бабуся»).	37	
13.	Письмовий переказ тексту-опису за колективно складеним планом.	39	
14.	Я про себе розкажу. Написання листа.	41	
15.	Весняне пробудження природи. Усний опис найпростіших явищ, предметів за зразком та усне міркування за даним початком.	43	
16.	У «мовному» кафе. Свою матусю привітаю! Складання привітань та письмових запрошень на Свято Матері.	47	
17.	Здрастуй, літо! Вибірковий переказ.	49	

УРОК 1

Дата _____

Клас _____

Тема. Ведемо діалог «Як ми провели літо».

Мета. Вдосконалювати навички ведення діалогу, вчити формувати запитання та давати відповіді на них, вести діалог між двома або трьома особами. Розвивати культуру усного та писемного мовлення. Виховувати повагу до співрозмовника.

Обладнання і матеріали: малюнки із зображенням мовленнєвих ситуацій, зразки діалогів.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організація класу до уроку.

Вже місяць червень луги покосив,
а липень цвіту з них натрусив.
Ще вчора серпень серпом дзвонив,
сьогодні ж вересень за парти дітей запросив.

II. Повідомлення теми та мети уроку.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Вступна бесіда.

— Ось уже більше тижня минуло з того часу, коли після веселих і цікавих канікул ви знову повернулися за учнівські парти. Я не раз чула як ви на перерві ділилися своїми враженнями про літній відпочинок.

— Отже, ви вже, мабуть, здогадалися, про що сьогодні ми будемо говорити. А допоможе впевнитися в здогаді загадка.

В небі ластівка летить.
З вітром листя шелестить.
Воду п'є лелека. Сонце палить.
Спека. Дозріває жито. Яка пора? (*Літо*)

— Давайте сьогодні в думках перенесемось у минуле літо і згадаємо найприємніші миті літнього відпочинку.

2. Створення колажу «Літній відпочинок».

(*Діти коротко розповідають про літній відпочинок, демонструючи світлини і прикріплюючи їх на плакат.*)

— Всі ви добре відпочили влітку.

IV. Робота над новим матеріалом.

1. Розкриття поняття «діалог».

— Спочатку з'ясуємо, що таке діалог.

Діалог — це одна з форм усного мовлення, що передає розмову двох або кількох осіб.

— Як ви вважаєте, коли ми використовуємо діалогічне мовлення?

(*Розмова вчителя і чергового, розмова по телефону, розмова під час зустрічі з другом і т.д.*)

2. Віртуальний екскурс в літо.

— Пригадайте, що вам найбільше запам'яталося про літо.

— Хто з вас був на відпочинку в іншій місцевості?

— Хто з вас відпочивав удома?

— Яке заняття влітку було для вас найцікавішим?

— Чи знайшли ви нових друзів влітку?

— Хто з вас вважає, що його відпочинок був найцікавішим? Чому?

3. Робота в парах.

— А зараз кожен із своїм сусідом по парті поведе діалог про літо.

Зазвичай, коли зустрічаються друзі і починають розмову між собою, то найперше що вони роблять? (*Вітаються.*)

УРОК 9

Дата _____

Клас _____

Тема. Виправляємо текст. Редагування тексту під керівництвом учителя «Зимовий ліс».

Мета. Закріпити уявлення учнів про засоби зв'язку між реченнями в тексті. Поглибити знання про текст. Розвивати у школярів логічне мислення, поповнювати словниковий запас учнів. Виховувати спостережливість, уміння бачити красиве.

Обладнання і матеріали: картки-завдання для груп, текст для редагування, ілюстрації зимового лісу.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організація класу до уроку.

II. Повідомлення теми і мети уроку.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Слухання вірша.

Дорога біла стелиться,
і краю їй нема.
Сніжок мете, метелиця.
Прийшла до нас зима.
Льодком тоненьким скована,
спинилася ріка.
Повита тихим сном вона,
весняних днів чека.
І ліс дріма, безлистою
верхівкою поник.
Над ним пісні висвистує
лиш вітер-сніговик.

В. Бичко

— Яку картину ви уявили, слухаючи цей вірш?

— Що можна побачити в зимовому лісі?

2. Робота в групах.

— Які явища природи можна спостерігати взимку?

— У вас на партах є малюночки. (*Сніжинки різних кольорів — білі, голубі, сині, зелені.*) Що взимку буває такого кольору?

— А тепер розділимося на 4 групи і попрацюємо із словесно-графічними моделями. Доповнимо тексти словами, що є засобами зв'язку. (*На дошці записано «Ліс вкрився білою ковдрою».*)

— Це речення є початком до всіх ваших завдань. Продовження їх на ваших картках.

Завдання для груп.

1-а група:

М'який ... .. безшумно сідає на кудлаті ... сосен. ... навкруги. Спочиває, до, ліс, весна.

2-а група:

... насипано багато пухкого... снігу. ... одягли казкове вбрання. Повітря... пахне морозом. Це, створила, красу, зима, таку.

3-я група:

Холод скував... і запоширив їх.... Застигли... сосни та й дрімають мовчки.... навкруги. Чекає, весна, ліс.

4-а група:

... насипано багато пухкого...снігу... одягли казкове вбрання. Прикрашалися... в ... мереживо і сріблястий бісер. Я, ліс, зимовий, так, люблю!

УРОК 17

Дата _____

Клас _____

Тема. Здрастуй, літо! Вибірковий переказ.

Мета. Вчити дітей аналізувати почуте або прочитане, виділяти головне. Передавати на письмі не весь зміст тексту, а окремі епізоди. Вдосконалювати вміння використовувати виучувані граматичні форми в усному і писемному мовленні. Виховувати повагу до хліборобів.

Обладнання і матеріали: малюнки до теми.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку.

II. Повідомлення теми та мети уроку.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Бесіда.

— Незабаром веселі канікули — чудова і весела пора.

Теплий довгий-довгий день,
повна миска черешень,
Достигає жовтий колос,
демонструє коник голос,
і сунічка дозріває.

То ж коли все це буває? (*Влітку.*)

— Ви швидко здогадалися, бо всі з нетерпінням чекаєте цієї пори.

— А що вас чекає влітку?

(*Діти відповідають.*)

— Звичайно ж, на вас чекає бездонно-синє небо, барвиста веселка після теплого літнього дощу, дзвінкоголоса зелень лісів, барвистий килим лугу та золоте море полів. Що ж це за море?

Море безкрає
золотом грає,
котить поволі
хвилі шовкові. (*Хлібне поле.*)

— Так, це хлібна нива, яка кличе хліборобів до праці, на жнива. Кличе не тільки дорослих, а й усіх, хто хоч найменшою своєю працею допоможе хлібові прийти на стіл в кожную оселю. Саме про таких помічників ми говоритимемо і писатимемо сьогодні.

2. Ознайомлення з текстом переказу.

Жнива

Вранці Дмитрик, Надійка та Сергійко пішли в поле. Густі високі пшениці стояли суцільною стіною. Діти побачили комбайн. Машина скошувала колоски, обмолочувала і очищала їх. Із вигнутої труби у великий залізний ящик золотим струменем текло важке зерно.

Діти пішли на польовий тік. Тут кипіла робота. Машини справно підвозили зерно від комбайнів. Хлібороби підсушували його, очищували його від полови, пропускали через сортувалки. Частину насипали в мішки, зважували. Також насипали в засіки у коморах.

Добра пшениця вродила цього року! З гарним настроєм повертали-ся діти додому.

3. Змістовий аналіз тексту.

— Про що ви дізналися з цього тексту?

— Який шлях пройшло зерно з поля до столу?

— Що побачили діти на польовому току?

Додатковий матеріал до уроку

ЛІТЕРАТУРА

1. Бенцал Н.М. Українська мова. Поточний бліц-контроль знань: 2 кл. / Н.М. Бенцал, С.Г. Заброцька. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2013. — 154 с.
2. Будна Н.О., Головка З.Л., Козуб О.В. Творчі завдання з української мови. 2 клас. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2002.
3. Будна Н.О., Головка З.Л., Рябова С.І. Говоримо, читаємо, пишемо. Зошит з розвитку зв'язного мовлення. 2 клас. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2002.
4. Будна Н.О. та інші. 600 диктантів з української мови. 1-4 класи. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2002.
5. Вашуленко М.С. Навчання української мови в 2 класі // Початкова школа. — 2003. — № 1.
6. Вашуленко М.С. Орфоепія і орфографія в 1—3 класах. — К.: Радянська школа, 1982.
7. Вихованець І.Р. В світі граматики. — К.: Радянська школа, 1987.
8. Інноваційні технології навчання у початковій школі / Автори-упорядники: В.П. Телячук, О.В. Лесіна. — Х.: Вид-во групи “Основа”: “Триада +”, 2007. — 240 с. — (Серія “Педагогічні інновації. Майстерня”).
9. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Автор-упорядник І. Дівакова. — Тернопіль: Мандрівець, 2008. — 180 с.
10. Карнаух П.М. Цікаві завдання з української мови. 1-4 класи: Навчальний посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2003. — 48 с.
11. Кидисюк Н.П. Збірник диктантів з української мови для початкових класів. — Харків: Ранок, 1999.
12. Козуб О.В., Мельничайко О.І. Збірник переказів з української мови. 1—4 класи. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2002.
13. Коновальчук М.В. Розвиток творчості молодших школярів і система літературних завдань. — К.: Шкільний світ, 2010. — 120 с.
14. Матеріали газет “Початкова освіта”, “Розкажіть онуку”. — 2008—2012.
15. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. — К.: Видавничий дім “Освіта”, 2011. — 392 с.
16. Навчання і виховання учнів 2 класу: Методичний посібник для вчителів / Упор. О.Я. Савченко — К.: Початкова школа, 2003. — 608 с.
17. Новий тлумачний словник української мови : у 4-х томах / уклад. В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. — К.: Аконт, 1999.
18. Робота з обдарованими дітьми. Сходінки творчого зростання. 1-4 класи: Посібник для вчителя / Упор. Гордіюк Н.М. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2007. — 152 с.
19. М. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. — К.: Абрис, 1997, (Трансформація гуманітарної освіти в Україні.)
20. Смовська О.І. Комплексні завдання для розвитку мовлення учнів 1—3 класів. — К.: Радянська школа, 1984.
21. Словник синонімів української мови (у 2-х томах). — К.: Наукова думка, 1999.
22. Сучасний урок у початкових класах / О.Я. Савченко. — К.: Магістр-S, 1997. — 226.

Навчальне видання

БОЙКО Галина Йосипівна

РОЗВИВАЄМО ЗВ'ЯЗНЕ МОВЛЕННЯ

Конспекти уроків

2 клас

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Любов Левчук*

Обкладинка *Аліни Воронкової*

Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоєдової*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 02.04.2014. Формат 60х84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 6,51. Умовн. фарбо-відб. 6,51.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com